Rugsėjo mėnesio užduotys 6-8 kl.

Rugsėjo 23-iąją minime Lietuvos žydų genocido aukų atminties dieną. Jai ir skirsime šio mėnesio užduotis.

Buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje gyvenę žydai vadinami litvakais, o teritorija – Lita. Žydų Kaune ėmė gausėti XVII a. pabaigoje. Iš pradžių miesto valdžios sprendimu jiems neleista gyventi Kaune, todėl jie kūrėsi priemiestyje Vilijampolėje. Tik 19 a. viduryje jau galėjo gyventi visame mieste. Kaune žydai įsteigė daug pramonės, prekybos įmonių. Iki šiol miestas puikuojasi žydų architektų projektuotais pastatais. Žydai aktyviai dalyvavo visuomeninėje, politinėje, kultūrinėje veikloje ir draugiškai sugyveno su kitomis tautomis. Deja, po Antrojo pasaulinio karo metu įvykdyto žydų genocido šios tautos žmonių Kaune gyvena labai mažai. Tačiau mūsų mieste iki šiol išliko daug žydų kultūros pėdsakų. Pasekime jais...

1. Kaunas yra labai žymaus žydų rašytojo gimtinė. Jis gimė Vilijampolėje. Manoma, kad nemažai savo kūrinių parašė sėdėdamas ant Aleksoto kalno. Didžiąją gyvenimo dalį praleido Kaune. Buvo M. Valančiaus amžininkas, su juo draugavo. Rašytojo vardu pavadinta viena Senamiesčio gatvė, o joje rasite nuotaikingą kūrėjo skulptūrą, kviečiančią prisėsti ir pabūti kartu. Belieka išsiaiškinti rašytojo pavardę ir tada be didelio vargo surasti jo skulptūrą.

2. Kaune gyveno ir tarptautinės esperanto kalbos kūrėjas. Išsiaiškinkite kūrėjo pavardę ir suraskite jo vardu pavadintą gatvę.

3. Žydai nuo seno garsėjo raštingumu ir išsilavinimu. Tarpukariu Kaune veikė nemažai žydų mokyklų. Tačiau tik kelios jų įsikūrė naujuose, specialiai statytuose pastatuose. 1927-1940 m. Prieplaukos kranto gatvėje (dabar tokios gatvės jau nėra) veikė naujai pastatyta „Švabes“ gimnazija. Dabar ant šio pastato pritvirtinta lentelė skelbia: „Šiuose rūmuose 1927–1940 veikė Kauno žydų (hebrajų) gimnazija, kurios dauguma auklėtinių žuvo per holokaustą“. Ant šio pastato rasite ir atminimo lentą, skirtą buvusiai gimnazijos mokinei Lijai Goldberg, žymiai žydų rašytojai, Izraelio valstybės ir kultūros kūrėjai. Mūsų mieste ji žengė pirmuosius savo žingsnius ir parašė pirmuosius eilėraščius.

4, 5. 1930 m. Kaune buvo pastatyta labai moderni realinė žydų gimnazija. Jos statyba valstybei nieko nekainavo, nes ją finansavo žydų bendruomenė. Šalia realinės žydų gimnazijos 1931 m. miesto savivaldybės lėšomis pastatyta moderni pradinė mokykla. Dabar šios dvi kadaise buvusios skirtingos žydų mokyklos „susigiminiavusios“. Kokie „giminystės ryšiai“ jas sieja? Raskite abiejų mokyklų pastatus.

6. 1938 m. Kaune buvo pastatyta dar viena žydų mokykla. Gaila, kad neišliko šios mokyklos istorija, tačiau jos pastatas iki šiol tarnauja švietimo reikmėms. Suraskite tą mįslingąjį pastatą.

7. Nuo seno žydų tauta draugiškai sugyveno su vietiniais gyventojais. Jie aktyviai dalyvavo kuriant Lietuvos valstybę, o iškilus grėsmei, kartu su lietuviais ją gynė. Kaune yra atminimo lenta, skirta žydų karių, dalyvavusių kovose už Lietuvos nepriklausomybę, sąjungai. Vieta jai pasirinkta neatsitiktinai. Lenta yra ant pastato, kuris tarpukariu priklausė žydų socialinės pagalbos ir kultūros draugijai „Ezro“. Suraskite šį pastatą ir paminklinę lentą.

8. Per Antrąjį pasaulinį karą žydai patyrė didžiausią savo tautos genocidą. Kaune buvo įsteigtas Kauno getas, tik jame galėjo gyventi miesto žydai. Deja, daugelis čia gyveno neilgai... Ar kada nors susimąstėte, kurioje Kauno dalyje vyko tragiški žydų tautos įvykiai? Tą vietą jums padės surasti paminklas, menantis pagrindinius geto vartus.

9. Suraskite šį Roberto Antinio paminklą, išsiaiškinkite jo pavadinimą ir kam jis skirtas.

10. Kalbant apie žydų tautą, verta prisiminti ir jų gelbėtojus. Žinoma daugybė istorijų apie lietuvių išgelbėtus žydus. Daug lietuvių rizikuodami savo gyvybe gelbėjo žydus. Tačiau Kaunas garsėja ir Japonijos diplomato žygdarbiais. Suraskite pastatą, kuriame žydams buvo išduodamos „gyvybės vizos“.

Užduotis tėvams

Vienoje garsioje tarpukario Kauno kavinėje koncertuodavo žymaus žydų smuikininko Danieliaus Pomeranco „džiazbandas“. Suraskite pastatą, kuriame veikė populiarioji kavinė.